

KARUSELLEN BARNEHAGE
Ulriksdal 39

5009 BERGEN

Vår referanse: 2018/26519-55
Saksbehandler: Ragnhild Helene Revheim
Jarlsby
Dato: 17. mars 2021
Deres ref.:

Vedtak om helseverngodkjenning av Karusellen barnehage

Miljørettet helsevern ved Helsevernenheten fører tilsyn med barnehager og har godkjenningsmyndighet etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. Alle barnehager skal ha en godkjenning etter forskriften.

Vi har foretatt en helhetsvurdering av Karusellen barnehage for å gi barna god helse, gode sosiale og miljømessige forhold samt forebygge sykdom og skade og dekke ulike behov for aktivitet og hvile. Vi fatter følgende vedtak:

Karusellen barnehage godkjennes etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. § 6 med følgende forutsetninger:

- Barnehagen har 74,3 kvm leke- og oppholdsareal.
- Hvert barn over 3 år skal ha minimum 3,5 kvm leke- og oppholdsareal.
- Hvert barn under 3 år skal ha minimum 5,3 kvm leke- og oppholdsareal.
- Barnehagen må videreføre eksisterende rutiner for turdager 4 ganger per uke, bruk av Svartedikets Velforeningshus 3-4 ganger per uke og utetid på minimum 4-5 timer hver dag for alle barn.

Hjemmel for vedtaket er forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler § 6 og folkehelseloven § 10.

Regelverk

- Lov om folkehelsearbeid (Folkehelseloven)
- Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.
- Miljø og helse i barnehagen – Helsedirektoratets veileder IS-2072 til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Beskrivelse av barnehagen

Adresse: Ulriksdal 39, gnr: 163, bnr. 513
Eier av virksomheten: Karusellen barnehage AS
Eier av bygg/eiendom: Per Grieg
Styrer av virksomheten: Marit Nygård

Karusellen barnehage holder til på Haukeland, i et ombygd bolighus fra 1932. Barnehagen har normalt 18 barn, hvorav 6 er under 3 år. Barna benytter samme areal, men dagsrytmen er tilpasset barnas alder og behov.

Barnehagen er ikke tilpasset funksjonshemmede barn. Det er 1 toalett for barna, tilgjengelig fra både inne- og uteareal. Stellerrommet er like innenfor barnas garderobe. Utearealet er 500 kvm. Eiendommen ligger inntil en lite trafikkert vei og er ikke utsatt for støy.

Sakshistorikk

Karusellen barnehage ble godkjent etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler 16. oktober 2000. Godkjenningsvedtaket skriver at leke- og oppholdsarealene «oppgis til 106,2 m²». Arealene ble sannsynligvis ikke kontrollmålt av tilsynsmyndigheten.

Barnehagen søkte om ny godkjenning etter barnehageloven i 2006. De ble ikke gjort oppmerksom på at de også måtte søke om ny godkjenning etter forskriften. Barnehagen ble godkjent av myndighet etter barnehageloven med 76,4 kvm leke- og oppholdsareal og arealnormer 4 kvm per barn over 3 år og 5,3 kvm per barn under 3 år.

Barnehagen deltok i egenmeldt tilsyn i 2015. Barnehagen fikk 5. november 2015 tilbakemelding fra Miljørettet helsevern om at barnehagen normalt skulle ha søkt om endret helseverngodkjenning. Styrer svarte på dette, og ut ifra sakens opplysninger virket det ikke som om barnehagen hadde for lite areal. Av ressurs- og prioriteringshensyn ble ikke saken fulgt opp av Miljørettet helsevern før 2018.

Miljørettet helsevern førte stedlig tilsyn med Karusellen barnehage 15. august 2018. Ved tilsynet var det klart at kjøkkenet var mindre enn oppgitt i godkjenningsvedtaket, og vi antok at kjøkkenbenker ikke kunne være trukket fra. Å trekke fra areal som opptas av kjøkkeninnredning var praksis også den gang barnehagen ble godkjent. Vi beregnet at kjøkkenbenken opptok 2,4 kvm (4m*0,6m), og trakk dette arealet fra arealet oppgitt i godkjenningsvedtaket. Leke- og oppholdsarealet ble derfor 74 kvm.

Barnehagen hadde på tilsynstidspunktet arealnorm på 4,2 kvm per barn, uavhengig av alder. Veiledende arealnormer oppgitt i forskriftens veileder Miljø og helse i barnehagen (Helsedirektoratet, 2014) er 4 kvm per barn over 3 år og 5,3 kvm per barn under 3 år. Barnehagen hadde altså redusert arealnorm for de minste barna.

Redusert arealnorm og for lite leke- og oppholdsareal medførte at barnehagen manglet 5,8 kvm leke- og oppholdsareal for det antallet barn som gikk i barnehagen. Dette tilsa at antallet barn burde reduseres. Dette ble støttet av at kjøkkenet er smalt og har gjennomgangstrafikk, noe som reduserer rommets kvalitet som leke- og oppholdsareal, og at barnehagen kun har

ett toalett for barna. Det bør av smittevern- og kapasitetshensyn være minimum ett toalett per 10 barn. Verken forskriften eller arbeidsmiljøloven tillater sambruk av toaletter.

Vi fattet 12. desember 2018 pålegg om at barnehagen måtte følge arealnormen angitt i forskriftens veileder (4 og 5,3 kvm), og ikke ta inn flere barn enn barnehagen hadde leke- og oppholdsareal til (74 kvm).

Barnehagen klaget på vedtaket 12. desember 2018. Fylkesmannen i Vestland opphevet vårt vedtak 11. november 2019 på grunn av usikkerhet ved kjøkkenarealets størrelse.

Barnehagen målte opp arealet på kjøkkenet på nytt. Det viste seg at kjøkkenarealet var mindre enn antatt, slik at barnehagen hadde 72,4 kvm leke- og oppholdsareal. Barnehagen meldte om at arealnormer var endret til 3,717 kvm per barn over 3 år og 5,3 kvm per barn under 3 år. Vi mottok ikke melding om at andre endringer var gjennomført.

Vi fattet 2. juli 2020 nytt vedtak i saken, hvor vi påla barnehagen å begrense antall barn til følgende innen 1. august 2021:

- Hvert barn over tre år skal ha 4 kvm leke- og oppholdsareal
- Hvert barn under tre år skal ha 5,3 kvm leke- og oppholdsareal
- Barnehagen har 72,4 kvm leke- og oppholdsareal

Barnehagen klaget over det nye vedtaket 2. oktober 2020. Barnehagen målte opp hele barnehagens leke- og oppholdsareal på nytt og fant at det største lekerommet var større enn antatt. Leke- og oppholdsarealet er derfor 74,3 kvm. Barnehagen har doblet antall turdager og økt bruken av Svartediket velforeningshus. Barnehagen ønsket derfor at det skal regnes 3,5 kvm per barn over 3 år, slik det er i friluftsbarnehager.

FAU sendte 2. oktober 2020 uttalelse i saken. FAU uttalte at de er fornøyde med barnehagen, og fryktet at barnehagen skal legges ned dersom vedtaket ble stående. Foreldrene fremhever betydningen av en barnehage i nærmiljøet, og ønsker ikke at antallet plasser skal kuttes.

Vi forhåndsvarslet vedtak om helseverngodkjenning 3. februar 2021. Vi har ikke mottatt kommentarer til forhåndsvarselet.

Under er en oversikt over areal i barnehagen:

	Oppgitt i godkjenning etter barnehageloven	Oppmåling 2017	Oppgitt i MHVs vedtak 12.12.2018	Oppmåling vår 2020	Oppgitt i MHVs vedtak 2.7.2020	Oppmåling høst 2020 (kvm)
Stue 1	27,4	27	27,4	-	27,4	30
Stue 2	13,5	13	13,5	-	13,5	13
Spisestue	22,5	22	22,5	-	22,5	22,3
Kjøkken	13	11,5	10,6 ¹	9 ¹	9 ¹	9 ¹ / 11,5 ²
Sum areal	76,4	73,5	74		72,4	74,3 ¹ / 76,8 ²

¹) uten areal under kjøkkenbenker

²) medregnet areal under kjøkkenbenker

Vurdering av barnehagens leke- og oppholdsareal

Barnehagen ønsker at areal under kjøkkenbenker skal regnes med i leke- og oppholdsarealet. Miljørettet helsevern har som praksis at areal under kjøkkenbenker ikke regnes med. Vi viser til begrunnelse i vårt vedtak datert 12. desember 2018 og utdypende begrunnelse i oversendelsesbrev av 4. juli 2019. Fylkesmannen skrev i brev av 11. november 2019 (Oppheving av pålegg om retting) at de i utgangspunktet ikke har merknader til denne praksisen. Det har ikke kommet nye opplysninger i denne saken. Vi står derfor fast

på at areal under kjøkkenbenker ikke kan regnes som leke- og oppholdsareal i Karusellen barnehage.

Barnehagen opplyser at arealet er oppmålt flere ganger høst 2020. Disse oppmålingene viser at arealet i Stue 1 er større enn angitt i godkjenningsvedtaket og oppmåling gjort i 2017. Barnehagen skrev 15. oktober 2020 at oppmålingen gjort i 2017 var en grovskisse, og at de har opplyst om dette tidligere. Dette mener vi ikke stemmer, og viser til barnehagens tilbakemelding 21. august 2018. I barnehagens dokument «Informasjon om plantegningene for Karusellen barnehage» står det at tegningen er en håndskisse, men det er ikke nevnt noe om at oppmålingen ikke er gjort korrekt, og den samsvarer i stor grad med arealet nevnt i godkjenningsvedtaket. Det var derfor ikke grunn til å tro at arealet ikke skulle være unøyaktig. Vi legger likevel den siste oppmålingen til grunn, siden barnehagen opplyser om at det er kontrollmålt flere ganger. Barnehagen har dermed 74,3 kvm leke- og oppholdsareal.

Vurdering av barnehagens tilleggsarealer

Miljørettet helsevern har som praksis at det kan regnes redusert arealnorm dersom en barnehage har tilleggsarealer som ikke er medregnet i leke- og oppholdsarealet. Et eksempel på dette er dersom det er en gymsal i samme bygget, som barnehagen disponerer hele dagen.

Karusellen barnehage har økt leieavtalen av Svartediket velforeningshus fra 1-2 til 3-4 dager per uke. Bygget ligger 800 meter fra barnehagen, men barnehagen har turvogner til å frakte barn dit. Større barn går selv. Bygget ligger på en inngjerdet lekeplass. I følge Svartediket velforenings nettside er huset 35 kvm stort, totalrenovert i 2014, og har 2 langbord med plass til 20-25 personer. Bygget har kjøkken, garderobe og toalett. Vi har ikke besøkt huset selv, men anser at det kan være et fint sted å ta lunsjpause for en turgruppe.

Barnehagen har bygget et nytt lekeskur som er isolert, hvitmalt og brukes til maleprosjekter. Barnehagen har fått ny dør inn fra utelekeplassen til et kjellerrom/snekkerrom, slik at dette er lettere tilgjengelig for barna. Dette øker aktivitetstilbudet ute, men er ikke innendørsarealer som kan kvalifisere for redusert arealnorm.

Barnehagen anfører at rom i bygget kvalifiserer til redusert arealnorm, men her er vi ikke enig, og vi kan ikke se at det er kommet nye opplysninger i saken. Dette gjelder:

- Personalrom i andre etasje (12 kvm)
- Disponibelt rom i andre etasje (11,8 kvm)
- Styrers kontor i andre etasje (6,4 kvm)
- Grovgarderobe i første etasje (14 kvm)
- Gang i første etasje (6,7 kvm)
- Soveavdeling i vinterhage utenfor stor stue i første etasje (7,36 kvm)

Fordi trappen opp til andre etasje er svært bratt bør barnehagen være forsiktig med å bruke rom i 2. etasje til barn. Grovgarderobe og gang bør ikke brukes som lekeareal av hensyn til inneklima og gjennomgangstrafikk.

Vurdering av barnehagen som friluftsbarnehage

Barnehagen anfører at barnehagen kvalifiserer for redusert arealnorm for barn over 3 år, tilsvarende i friluftsbarnehager, på bakgrunn av utetid og tilleggsarealer, som beskrevet under klagens punkt 2.2: *Kommunen legger feilaktig til grunn at barnehagen ikke har kvaliteter som kompenserer for lavere arealnorm - kommunen legger uriktig faktum til grunn*

I vårt vedtak datert 2. juli 2020 oppga vi noe unøyaktig at barnehager hvor hvert barn er ute minimum 4 timer hver dag kan kvalifisere for redusert arealnorm. Det korrekte er at barnehager som baserer sin driftsform på friluftsliv, hvor hvert barn er ute på tur minimum 4

timer hver dag, kan kvalifisere for redusert arealnrm. Det er ikke nødvendig at det er den samme gruppen som er på tur hver dag. Vi har som praksis at for hvert barn over 3 år i friluftsgruppe reduserer vi arealkravet fra 4 kvm til 3,5 kvm. Alle retningslinjene for friluftsgupper er å finne på vår nettside om [Friluftsgupper](#). Nettsiden er relativt ny, men retningslinjene er flere år gamle.

Bakgrunnen for at vi krever mindre areal for barn i friluftsgupper står i Barne- og familiedepartementets *Retningslinjer for godkjenning av barnehager som i hovedsak baserer sin virksomhet på friluftsliv*, datert 20. februar 2001. Retningslinjen skriver at man kan «etter en konkret vurdering gå noe ned på de krav en ellers ville stilt til oppholds- og lekeareal per barn i ordinære barnehager.»

Rundskrivet definerer «barnehager med hovedvekt på friluftsliv» slik:

«Barnehager med hovedvekt på friluftsliv skiller seg fra de ordinære barnehagene ved at de etter sitt innhold er basert på uteliv og bruk av naturen i større grad enn det som er vanlig. Fokus kan også i større grad være rettet mot miljø og/eller kunnskap om naturen og sansemotorisk erfaring.»

Barnehagen beskrev 9. januar 2019 sitt fokus på utetid. Barnehagen har en gruppe med 6 små barn og en gruppe med 12 store barn. Gruppene er vekselvis ute og inne, og hver gruppe er ute 4-5 timer hver dag, til sammen eller i ett strekk. Hver gruppe hadde fast ukentlig turdag/utedag. Barnehagen hadde inngått avtale om leie av Svartediket velforeningshus 1-2 ganger i uken. I tillegg sover de yngste barna i sovehus, og opptar da ikke innendørs lekeareal.

Vi vurderte i oversendelsesbrevet datert 4. juli 2019 at dette ikke skiller seg fra det andre barnehager, som har stort nok inneareal, gjennomfører. Det er vanlig med turdager, og det er vanlig å veksle slik at noen barn er ute mens de andre er inne. Utetid på 4-5 timer hver dag er sannsynligvis mer enn gjennomsnittet i vanlige barnehager, men likevel ikke uvanlig.

Barnehagen beskriver i klage datert 1. oktober 2020 at de har gjort endringer ved utetiden. Dette er utdypet i brev sendt 15. oktober 2020.

- Antall turdager er økt. Hver gruppe har nå 2 faste turdager hver. Det er altså en gruppe fast på tur hver dag, med unntak av fredag. Noen fredager drar småbarnsgruppen på tur til velforeningshuset.
- Antall dager barnehagen leier Svartedikets velforeningshus er økt til 3-4 dager per uke. Storbarnsgruppen drar på tur dit mandag, og småbarnsgruppen bruker det tirsdag og torsdag. I tillegg kan småbarnsgruppen bruke det én valgfri dag, onsdag eller fredag.
- Aktivitetstilbudet på barnehagens uteområde er økt ved at det er laget et snekkerrom i kjelleren og et atelier i et garasjebygg.

Ukedag	Storbarnsgruppe	Småbarnsgruppe
Mandag	Turdag 9.30 – 14.30	Ute på barnehagens område 9.30 – 11.00 og 14.30 – 16.30
Tirsdag	Ute på barnehagens område 9.30 – 11.45 og 13.30 – 16.30	Turdag
Onsdag	Turdag 9.30 – 14.30	Turdag eller ute på barnehagens område 9.30 – 11.00 og 14.30 – 16.30
Torsdag	Ute på barnehagens område 9.30 – 11.45 og 13.30 – 16.30	Turdag
Fredag	Ute på barnehagens område 9.30 – 11.45 og 13.30 – 16.30	Turdag eller ute på barnehagens område 9.30 – 11.00 og 14.30 – 16.30

Vi har vurdert om barnehagen kan betegnes som «barnehager med hovedvekt på friluftsliv», og derfor kan kvalifisere til redusert arealnrm. Barnehagen har et tilleggsklokale som de nå bruker 3-4 dager i uken. En av de to gruppene er på tur 4 av 5 dager i uken.

Vi har vurdert at selv om barnehagen ikke har de store barna på tur hver dag, så kan barnehagen regne redusert arealnorm for de store barna. Dette er hovedsakelig på grunn av økt antall turdager og økt leie av velforeningshuset.

Vi har i noe grad lagt vekt på at barnehagen er en av de aller minste i Bergen kommune. Små barnehager har mindre økonomisk fleksibilitet enn større barnehager, og det er mer krevende å overholde bemannings- og pedagognormene. Barnehagen har anført at å redusere antall barn i barnehagen i ytterste konsekvens kan føre til at barnehagen må legges ned. At Karusellen barnehage kan regne redusert arealnorm på bakgrunn av turdager for de små barna, og et tilleggslokale som ligger 800 meter unna, skal derfor ikke danne presedens for andre barnehager.

Oppsummering

Barnehagen har en god plassering i et rolig boligområde, og med turområder i nærheten. Barnehagen har lite innendørs leke- og oppholdsareal, men har rutiner for å dra på turer 4 ganger i uken. De andre dagene er barna ute minst 4-5 timer, på alternerende tidspunkter. Barnehagen har et tilleggslokale som ligger på en inngjerdet lekeplass, noe som gjør det enklere å dra på lengre turer med også de minste barna.

Karusellen barnehage får derfor ny helseverngodkjenning, men med litt mindre leke- og oppholdsareal enn ønsket. Areal under kjøkkenbenker regnes ikke med. Barnehagen får imidlertid innvilget ønske om redusert arealnorm for barn over 3 år, tilsvarende det som er vanlig i friluftsbarnhager. Dette gjør at barnehagen kan opprettholde barnetall på 6 små og 12 store barn.

Rett til å klage

Det er rett til å klage på vedtaket innen 3 uker fra dette brevet er mottatt. Klagen skal angi hva det klages over, og hvilke endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes. Klagen skal skrives til Statsforvaltaren i Vestland, men sendes til Etat for helsetjenester, Solheimsviken 9, 5058 Bergen. Reglene om klage står i forvaltningsloven kapittel VI, Om klage og omgjøring.

Rett til veiledning

Parter i saken kan kontakte oss ved behov for veiledning, informasjon om gjeldende regelverk og vanlig praksis, framgangsmåte ved klage eller annen informasjon for å ivareta sine interesser. Vi har veiledningsplikt etter forvaltningsloven § 11.

Rett til innsyn

Det er rett til innsyn i alle dokumenter i saken, jmfør forvaltningsloven §§ 18 og 19.

Med hilsen
Helsevernenheten

Viviann Sandvik - Avdelingsleder
Ragnhild Jarlsby - Overingeniør

Dokumentet er godkjent elektronisk.

Kopi til: Seksjon for forvaltning, tilsyn og administrasjon (FTA) (Arbeidssted)